

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Paradys Der Wellvsticheyt

Teylingen, Augustijn van

T'Antwerpen, 1630

Het III. Deel. Nopende De Weken.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45716)

HET III. DEEL.

NOPENDE DE WEKEN.

I. **I**n het beginsel både weke soo booz-
siet wat heylige daghen datter in-
de selve komen: om dat ghy u tot
die te beter mooght bereyden.

II. **B**iecht ende gaet ter tafel des
Venerabili- Heeren hebby consent. Die hem ten H. Sacra-
lis Beda. mente des Altaers wel mochte bereyden/esi dat
niet en doet/die berooft booz soo veel in hem is/
de H. Orybuldigheydt van eere; de Engelen van
bzeughde; de H. Kercke van onderstandt; de recht-
veerdighe menschen van troost; de sondaren van
ghenade; de oberledene van verkoelinghe; ende
sy-selven van veel benedictien/ja meerdere/ dan
oft hy van hier in bedebaert vertroock naer Ieru-
salem. Op dat dan dit teir- gelt u niet en bestwijc-
ke in u uytterste / soo verbult in tijds de lampe
utwer ziele van dese olve/ende van desen triakel/
Plin. l. 25. beter dan die van Michridates Coninck van
Hist. nat. Pontus. Dese dinghen zyn u gheschiedt /sprack
cap. 2. eertijds den H. Macarius van Egypten tot een
Vit. PP. vrouwe/die van te voren een peerdt scheen te zyn
Rosw. fol. 720. & den ghenen diese saghen; om dat ghy nu vijf
Rosw. 2. weken niet gegaen en hebt ten H. Sacramente.
Ianuar. Wee den ghenen/seydt den H. Bernardus, die tot
Serm. I. de stercke wercken gheroepen worden/maer met de
miraculo spijse der stercken niet gheboedt en worden! Als
in nuptiis. nochtans door raedt oft bebel van uwen geeste-
lijckē vader/ den gewoonlijckē tijdt van hoogh-
tijdt te houden om redenen upt-ghestelt wordt/
soo

soo tveest wel te vreden. Den Coninck Saul heeft **WEKEN**
 ghesondicht / om dat hy niet en verbejdde den 1.Reg.13.
 tijdt dien van Samuel ghestelt was tot het offe-
 ren van't sacrificie. Den Propheet David hadde 2.Reg.7.
 groote debotie om ter eeren Godts eenen tempel
 te bouwen/nochtans heeft hy dat ghelaten door
 de bemaninge van den Propheet Nachan. Soo
 moeten sy hen oock te vreden stellen/ende gheen-
 sints upt een-sinnigheyt oft eyghen debotie te-
 ghen raedt oft bevel van haren **Vicht-bader**
 hoogh-tijdt houden / *Siet num. 3. van jaren*; maer
 offeren Gode eenen goeden wille/denckende dat
 hem aenghenamer is ghehoorzaemheyt als sa-
 crificie: ende daer-en-tusschen geestelijck hoogh-
 tijdt houden. Oock sult ghy u hier voor twee
 dingen wachten. Ten 1. dat ghy niet en oordeelt
 oft benijdet den genen die dickmaels hoogh-tijt
 houden. Als Ioseph sijn broeders te gast genoodt Gen. 43.
 hadde/ende Benjamin met meerder spijse en gif- & 45.
 ten bereerde dan die andere; soo heeft hy tot hen
 gheseydt: en wilt niet kiben oft gram worden
 teghen malckanderen. Den hondertsten man Matth. 8.
 kende sy-selven ontweerdigh om **CHRISTVM** in
 sijn huys te ontfanghen; ende en heeft Zacheo Luc. 19.
 niet benijdt/dat **CHRISTVS** tot hem in-ghegaen
 is. Alsoo en hebben de Apostelen **S. Ian** niet be- Ioan. 13.
 nijdt/dat hy in't leste avondt-mael op de borste
CHRISTI rustede/oft dat **CHRISTVS** hem meer-
 dere reekenen van liefden betwefen heeft. Soo
 mede en moet-men niet murmureven / als den
 eenē met meerdere liefde begaest/ende tot meer-
 dere ghemeynschap met Godt op-ghetoghen
 wordt/als den anderen: want al gheschiedt den
 eenen gratie/soo en gheschiedt den anderē gheen

WEKEN onghelijck. Ja ghy sult leeren u te verbljden in-
 de gratie ende geestelijcken booztgancck van een
 ander : want oock inden hemel den minsten
 Heylighen verbljdt hem inde salighejdt / ende
 glozie vanden hooghsten / als oft het sijn eyghen
 Exod. 18. ware. Soo verbljdde hem oock Iethro ober al
 het goedt dat Godt het volck van Israël gedaen
 3. Reg. 5. hadde. Hiram den Coninck Tyri ober de huldin-
 ghe van Salomon tot Coninck van Israël, seg-
 ghende: Ghebenedijdt zy heden den Heere Godt/
 die David eenen alder wijsen sone gegeven heeft
 3. Reg. 10. ober dit groot volck. De Coninginne van Saba
 ober de wijshejdt vanden selven Salomon, ende
 ober de glozie des huys dat hy getimmert had-
 de / soo booz hem / als booz den Heere. Het streckt
 een-ieder tot sijn eygen profijt / die hem verbljdt
 in sijns naestens deughden. Ten 2. dat ghy het
 H. Sacrament niet en gebryckt alleen tot sma-
 kelijcke devotie ofte gheestelijcke soetighejdt:
 want ghelijck het profijt van lichamelijcke spijse
 niet en is ghelegghen inden smaect / maer dat sy
 ghegeten zijnde door natuerlijcke hitte inde ma-
 ghe verteirt worde / op dat alle leden daer door
 gesterckt worden. Alsoo en moet-men inde sma-
 kelijcke devotie / de principaelste vrucht des H.
 Sacraments niet stellen : maer het selve ont-
 fanghen hebbende / hidden ende arbejden dat dese
 gheestelijcke spijse alle de crachten der zielen ver-
 stercke / ende de deughden vermeerdere. *Siet num.*
9. van vveken.

III. Daeghs booz dat ghy hoogh-tijt houdt / ont-
 houdt u van een vollen avont-mael. Eenem se-
 keren student / soo wy lesen in het leben vanden
 H. Bernardus, verscheen nae sijn doot aen eenen
 anderen

anderen student/en seyde/dat hy behouden was/
 overmidts dat hy hem altydts met devotie tot
 het H. Sacrament bereydt hadde; ende in sul-
 ker boegen tot de HH. mysterien elcke reyse ghe-
 gaen hadde/als oft het d'eerste reyse getweest had-
 de dat hy die nutten soude: ende hy beelde hem
 in/als hy hoogh-tydt hiel/dat hy synen mondt
 leyde aen de gebenedijde wonde bande zijde van
 IESVS. Ende gingh derwaerts niet min oft meer
 als een kindt aen de borste van syne moeder.
 Aloysius Gonzaga sondaeghs hoogh-tydt ghe-
 houden hebbende/soo eygende hy de dzy na-vol-
 ghende daghen tot danckbaerheydt aen de H.
 Dzy-buldigheyt: maer donderdaeghs / vzy-
 daeghs / ende saterdaeghs badt hy om gratie
 dat hy hem wel soude moghen bereyden om den
 toe-komenden sondagh de H. spijse tot meerdere
 saligheyt te moghen ghenieten. Ende op dese
 daghen waren alle syn ghepeysen/woorden/ende
 sorghen van dit alder-heylighste Sacrament:
 ende hier toe was het wit van synder meditatie
 ende ghebeden. Ende hy hadde eene soo lieffelijc-
 ke ende soete devotie tot den Heere/dat elcke reyse
 als hy communiceerde / syne ziele ontfingh
 eene hemelsche ende inwendige vertroostinghe.
 Ende dese devotie duerde gheheel syn leue lanck.
 De H. Gertrudis willende op eenē tydt commu-
 nieren/ende bedenckende datse niet wel bereydt
 en was; gantsch bedroeft wesende keerde haer
 tot de H. Moeder Godts / ende tot alle de Heyli-
 ghen des hemels: biddende datse voor haer wil-
 den Gode op-offeren alle de weerdigheyt daer
 ieder-een van die hem opt mede bereydt hadde
 om dese gratie t'ontfanghen. Ende sy hoorde ter-

W E K E N

Rofw. 21.
 Iunij in
 eius vita

WEKEN stont de stemme haers bruydegoms / segghende; nu verschijnt ghy waerlijck vooz mijne ooghen / ende vooz de ooghen van alle mijne heylighen in die cleedinghen / in de welcke ghy begheert haddet te verschijnen. Ghelijck dan de hasen des winters wit worden in ons gheberghte / om dat sy niet anders en sien ende eten dan sneeuw; alsoo suldy heel schoon worden / heel goet ende suver / dooz dickwijls dit H. Sacrament te nutten.

IV. **W**rydaeghs ende Saterdaeghs vast tottē mid-dagh; ende eet t'fabonts op die dagen wat min als ordinaris. Den Cardinael Franciscus Tole-rus vande Societeit Ies v vaste alle saterdaghen te water ende te broode / ter eeren vande H. Moeder Godts. En daer-en-boven vastede hy noch eenen gheheelen besonderen vasten t'haerder eere / bupten den vasten die dooz de H. Kercke gheordi-neert is; ende dese begon hy veertigh dagen vooz de hemel-baert van onse L. Woutwe; ghelijck S. Franciscus ter eeren vande H. H. Enghelen oock eenen vasten begon veertigh daghen vooz S. Michiels-dagh. Sommighe onderhouden den woensdagh en vrydagh / nae het exempel vanden H. Bisschop Nicolaus, die soo haest als hy begonst te leven / soo haest begonste hy oock te vasten. En alsoo hy alle andere dagen dickwijls de bozste soogh / soo en wilde hy nochtans 's woens-daeghs ende 's vrydaeghs die niet supghen dan eens daeghs / ende dat ontrent den avondt: son-der datmen 't kindt anders konde doen doen al-len den tijdt dat hy soogh. Den salighen P. Fran-ciscus Borgia quam dooz penitencien ende stren-gigheden in vasten / waken / bidden / ende ander-sints / tot sulcke magherheydt sijns lichaems / dat

Rofw. 6.
Decemb.

In vita
eius l. 3.
cap. 18.

dat hy/die wel eer vol in sijn vleesch hadde ghe- **W E K E N**
 weest/dick ende swaer-lijviggh / nu het vel sijn
 buyckx ober malckanderen konde legghen/als
 een cleedt dat-men toe-bouwt/efi datmen wech-
 steekt ghelijck eenen vaet-doeck die-men t'sa-
 men wzinght / ende leght in eenen hoeck ; ghy
 soudt ghemeynt hebben dat het een blaes ghe-
 weest hadde sonder windt. Ende als ghy vast /
 bidt/waecht/oft andere penitentie doet/en neemt **Vit. PP.**
 gheen oorzaecke om te segghen/ dat ghy door het **Rofw.fol.**
 vasten ende andere penitentie te doen/ in sieckte **586.**
 zijt gheballen;want oock die niet en vasten/noch
 penitentie en doen/ ballen in dierghelijcke sieck-
 ten;ghelijck Aloysius Gonzaga seyde in sijn uyt- **In vlt.**
 terste/doen hy wierde ghebzaeght/ oft hy geen **cius 1.2.**
 scrupel en hadde van dat hy ober sy-selven soo **cap.29.**
 strenggh hadde getweest / antwoorde/ neen. Want
 al stierf hy vzoeghet/daer zijnder duysent andere
 gheweest/die straffere penitentien ghedaen had-
 den dan hy ; ende nochtang tot den meesten ou-
 derdom ghekomen zijn. **De H.** Hieronymus
 efi Raymondus Jacobijn leefden meer dan hon-
 dert jaren ; Antonius ende Theodosius Abt ober
 de hondert ende vijf ; Simeon Stylites hondert en-
 de negen ; Pachomius hondert ende thien ; Paulus
 den eersten Gremijt hondert ende vijfthien ; Ar-
 senius ende Romualdus hondert ende twintigh.
 Al het welck te verwonderen is gheweest in een
 soo strengghen leben / soo van dese/ als van vele
 andere/daer Cassianus af verhaelt. **Siet num. 35.** **Cass. col.**
 van daghen, ende num. 7. van maenden. **Doortz in** **lat.3.c.4.**
 het onderhouden van utve vasten-daghen / sult
 ghy nochtang indachtigh wesen de woordē van
 den **H.** Apostel : **De vzoederlijcke liefde blijve in** **Hebr.13.**
 u-lie

- W E K E N u-lieden; ende herberghsamigh te wesen en wilt
 Vit. PP. niet vergeten. Wy begheeren meer het vasten
 Rosw. fol. (seyde Marcianus den Gremijt tot Avitum, die
 802. hem quam besoecken; ende wien hy booz de ghe-
 sette ure het noen-mael booz-sette) dan de spijse;
 maer wy weten dat de deught van bermhertig-
 heydt meerder is / dan de deught van abstin-
 tie: want 't werck der liefde wordt vande God-
 delijcke wet bevolen; maer het vasten is in onse
 macht ende wille ghelegghen; ende men moet we-
 ten dat de Goddelijcke wetten beter zijn dan de
 Vit. PP. onse. Ende als tot eenen Monick van het landt-
 Rosw. fol. schap van Egypten eenighe vrendelingen ghe-
 549. komen waren uyt de contreye van Syrien, en hy
 hen booz de wettighe ure ghedwonghen hadde
 ter tafelen te gaen/seyde hy: Ick kan altydt va-
 sten als ick wille/maer u en kan ick altydt hier
 niet houden; daeromme naedemael ick CHRIS-
 TVM in u-lieden ontfanghe / soo moet ick met
 alle sozghbuldigheyd vol-bzenghen 't ghene de
 liefde aen-gaet; maer na u-lieden bertreck / sal
 ick de strengigheyd des vastens in my-selven
 Luc. 5. komen her-nemen: Want de kinderē des bruy-
 degoms en behooren niet te vasten / soo langhe
 den bruydegom by hen is: maer als hy van hen
 Vit. PP. sal ghegaen zijn/dan sullen sy vasten. Een ander
 Rosw. Gndt-vader seyde: Ick hebbe nu de tafel ses rey-
 fol. 615. sen ghedeckt/door dien dat hier verscheyde broe-
 ders tot my zijn ober-ghekomen; ende als ick
 een-iegghelijck noode/soo hebbe ick oock gegeten/
 Ibidem. ende ick hebbe noch hongher. Ende noch eenen
 anderen sprack: Die om der liefden wille eet /
 vol-bzenght twee geboden; want hy verlaet sij-
 nen eyghen wille; ende hy vol-doet 't ghebodt
 der

der liefde / bermakende de broeders. Alle dese **WEKEN**
 dinghen nochtans sult ghy verstaen met discre-
 tie behoudens de ghehoorzaemheyt van het ghe-
 bodt der **H.** Kercke / 't welck sijne plaetse allen-
 sins hebben moet; 't en ware den lichamelijcken
 noot van uwe even-mensch / ende den oorlof van
 den gheestelijcken Obersten anders mede-broch-
 ten. Den **H.** Spiridion Bisschop tot Trimithun-
 ten in Cypres was inden vasten veel dagen inde
 weke sonder eenige spijse / ende derfde broodt den
 gantschen vasten-tijdt. Dies niet-tegenstaende
 soo hem inden vasten een vromdelingh over-
 quam / die seer moede was ende ghebroken van
 reysen; ende binnens huys niet en hadde om
 hem booz te setten als gesontē vercken-bleesch /
 heeft dat latē kokē; en heeft daer af selve begonst
 te eten / ende den gast vermaent / ende met woor-
 den / ende met booz-gaen hem ghedwongen om
 het selve te doen: want hy wiste wel dat den
 vziendt anders daer van niet en soude ghegeten
 hebben / daer't hem nochtans van hooger noode
 was / en anders gheen spijse noch binnens huys
 en was noch daer ontrent / dan by-avontuere
 kruydt alleen / oft eenighe vuchten der aerde.
 Als u de selve saken sullen over-komen / te we-
 ten den lichamelijckē noot ende den oorlof van
 den gheestelijckē Obersten / en maect dan ghee-
 nestwarigheyt van uwen vasten in den naem
 Godts te breken / oft op vasten-daghen verboden
 spijzen te eten; want den noodt en heeft gheene
 wet; ende de ghehoorzaemheyt domineert boven
 al / want sy brenghet mede het verclaren van den
 wille Godts.

Kan het uwe ghelegghentheydt eenighsins lij-
 den /

Sozom. l.
 i. Histor.
 cap. ii.

V.

W E K E N den /soo en versuynt noyt saterdaeghs den H. dienst der Misse te hoozen ter eeren bande heplighe Moeder Godts MARIA. Den Cardinael Toletus en liet noyt achter /wat weder het oock was / te voet te gaen alle saterdaghen uyt sijn paleys in Vaticaen, om de Misse te lesen in de kercke van onse V. Vrouwe de Grootte / die daer is op den bergh Esquilinus, al-hoe-wel het meer als een half mijle gaens is. Siet num: 7. ende num. 10. van daghen. Doozts oversiet alle saterdaghen / hoe dat ghy ulve ozdonnantie door de weke hebt onderhouden. Gheeft rekeninge daer af aen den Obersten / bindt hy dat gheraden.

Recueil
des hom-
mes de la
Compag.

V I. Sondaeghs / benessens andere oeffeninghen / leest de seben Psalmen der penitentie van David, om de boeten te betalen der verballé fauten bande seben daghen der weke. Ende leestse met sulcken iever ende liefde / als oft dit ghebedt het laetste verdienstelijck werck soude wesen dat ghy doen soudet / ende de leste occasie om Godt almachtigh eene ootmoedighe requeste te offeren booz ulve eeuwighe saligheuyt. Hier na mooght ghy lesen eenige sequentie : als Homo Dei creatura : Omensch Godts creatuere / &c. Item: Noctis sub silentio tempore Brumali: In de stilte des nachts / in 's winters saysoene / &c. Item: Dies iræ, dies illa: Dag van toorne / van geschille. Siet den Schat der ghebeden van P. Thomas Saily.

V II. Sondaeghs na dat ghy Misse ende sermoon sult ghehoort hebben / sult ghy die banden huysse booz-lesen ende vernieuwē / de lesse / die ten 1. den ouden Tobias eertijds gaf aen sijnen sone Tobias aen het 4. Cap. Ten 2. die den H. Ludouicus Coninck

Coninck van Brancckrijck ontrent sijn sterben gaf aen Philippus sijnen oudtsten sone/seggende: **W E K E N**
 Mijn sone / doet booz al u beste dat ghy **Godt** Rufcus de
 statu mo-
 rientium.
 bemindt: want niemandt en kan saligh wesen
 ten zy dat hy **Godt** beminne.

Wacht u van oyt doodt-sonde te doen; maer
 wilt lieber alle soozten van tozmenten lijden /
 dan eenighe soo-danighe schuldt begaen.

Als u teghenspoet ober-komt / lijdet goets-
 moets/ende denckt dat ghy't verdient hebt; en-
 de alsoo sal tot u daer van boozdeel komen.

In boozspoedt danckt **Godt** ootmoedelijck;
 op dat ghy van daer niet argher en woordt/ van
 waer ghy beter hadt moeten worden.

Biecht dickwijls utwe sonden / ende berkiest
 wijse Biecht-baders/ die u mogen onder-wijfen
 ende leeren / wat dat ghy doen en laten moet;
 ende draeght u soo tot die / dat sy u oprechtelijck
 berren straffen/ende u aen-wijfen utwe sonden.

Hoozt devotelijck den **Goddelijcken** dienst;
 maect dat berre van daer zyn alle fabelen ende
 beuselinghen; noch en laet utwe ooghen niet her-
 waerts ende derwaerts loopen; maer bidt **Godt**
 metten monde / ende oock mediterende metter
 herten/ende dat in-sonderheydt onder het sacri-
 ficie na dat de consecratie ghedaen is.

Weest **Godt**-bruchtigh ende beleest tot den
 armen / ende tot ellendighe menschen / en helpt
 die na u vermoghen.

Iffer iet dat u herte benauwt/seght dat ter-
 stont utwen Biecht-bader/oft eenen goedē man;
 soo sal't geschiedē dat ghy dat te lichter draeght.

Doet utwe neerstighepdt / dat de ghene met
 wien ghy omme-gaet ende conberseert / goede
 menschen

W EKEN menschen zijn ende oprecht /'t zy dattet Religiou-
sen zijn / oft wereltdsche personen / ende houdt
geerne t'samen-sprekinghe met sulcke ; maer
schoutot de gheselschappen van quade ende boose
mannen.

De sermoonen / die opentlijck van Godt ghe-
daen worden ende heymelijck / hoort die geerne :
de ghebeden oock / ende de vergiffenissen oft af-
laeten begheert die blijtelijck.

Bemint het goedt / haet allen quaedt.

Waer dat ghy mooght zijn / en laet niemant
in uwe teghenwoordigheydt iet sulckx derren
spreken / dat tot doodt-sonde aen-lockt / oft ie-
mandts faem verkort ; ende en spreeckt ghy selfs
van niemant quaedt met meyninghe van te
lasteren.

En lydet niet dat iemandt / ghy dat hoozen-
de / qualijck spreke van Godt / oft van sijn heyli-
ghen / ende en laet dat onghestraft niet voor- by
gaen.

Danckt Godt dickwijls voor alle goedt van
hem u ghegeven / op dat ghy weerdigh mooght
wesen met meerdere weldaden vereert ende ver-
meerdert te worden.

Weest recht ende streng in de justitie te doen /
ende doet uwe ondersaten recht / soo de wette dat
ordonnerē / niet wijckende aen de rechter-handt /
noch aen de sincker-handt ; ende en vertoopt de
clachten vande armen niet / tot dat de waer-
heydt blijcke.

Heeft iemandt eenighe clachte teghen u oft
berschil / staet altydts voor hem tegen u-selven /
tot dat ghy de sekerheydt bebindt : want soo
sal't gheschieden dat uwe haedts-Heeren met
meer.

meerder bypighydt een rechtbeerdigh bonnis **W E K E N**
sullen uyt-spreken.

Indien dat ghy iet besit van een ander / al
hebt ghy dat van utwe booz-ouders ghereghen/
gheeft dat terstont den rechten eygenaer weder /
als de sake u sekerlijck bekend sal zijn. Maer is
de sake twijfelachtigh / soo laet wyse manne die
scherpelyck ende sonder uyt-stel ondersoecken :
want dat moet ghy aldermeest besozghen / dat
die onder u zijn / vrede ende gherechticheyt mo-
ghen ghenieten / insonderheyt Religieuse per-
soonen / ende die inde Clergije zijn.

Utwe ouders zyt ghy liefde / eere / ende ghehoor-
saemheydt schuldigh. En gheeft gheene gheeste-
lycke prebenden als aen die't weerdigh zijn /
ende die gheene andere en hebben / ende doet dat
met raedt van goede mannen.

Siet toe dat ghy gheene oorloghe en boert in-
sonderheyt teghen Christenen / sonder groot be-
raet ; dzinght u den noot om die t'aen-beerden /
en lijdt niet dat de kercken ende die onnoosele
schade lijden.

Hebt ghy / oft utwe ondersaten eenighen twist /
oft oorloge / soecktse te slissen soo veel ghy kondt.

Let daer op dat ghy goede Schoutetten hebt
ende Magistraten / ende verneemter scherpelyck
na / hoe datse hen dzaghen.

Weest altydts toe ghedaen ende deboot aen
de Roomsche Kercke / ende onderdanigh aen den
Paus als aen utwen gheestelijcken Vader.

Doet u beste dat utwe onkosten ghematicht
zijn / ende na de redelijckheydt.

Op het leste vermane ende bestweere ick u /
mijn sone / oft ick booz u uyt dit leven quaem te

Ⓒ

schep-

W EKEN scheidt / dat ghy booz mijne ziele door gheheel
het rijck laet bidden ende Missen doen.

Ten uystersten / alder-liefsten sone / al het goede
dat eenen goeden ende Godt-bzuchtighen vader
sijn kindt kan wenschen / dat wensche ick u. De
H. Oypuldigheydt / ende alle Heylighen bewa-
ren u van alle quaedt : ende Godt geve u gratie
om altydt wel te doen / ende synen wille te vol-
brachten ; soo dat hy door u ghe-cert magh
worden / ende wy na dit leue met malckanderen
by hem moghen zyn / ende hem aenschoutwen /
ende loben in eeuwigheden der eeuwigheden.
Amen.

Dese waren de bermaninghen van desen goe-
den ende oprechtē Coninck; boozwaer weerdigh
om te wesen in eeuwiget memorie ; die ick oock
daerom goet ghebonden hebbe hier by te voe-
gen tot dienst bande ouders / ende tot onderwij-
singhe van hunne kinderen. Ende want de kin-
deren die croone zyn van vader ende moeder ;
ende hun beste goede de bresse Godts is / ende de
beught / ende de wijsheydt (ghelijck Leontius den
Philosooph van Athenē gheboelde / die by testa-
ment sijne dochter Athenaida ontferde met dese
woorden : Wive fortuynne ende uwe wijsheyt laet
ick u / mijne dochter / booz u erf-deel. Ende sy
wierdt nader-handt huys-brouwe vanden Key-
ser Theodosius de jonghe) soo sult ghy die Gode
eyghenen van den lichaem haers moeders met
veele op-offeringhen ; ghelijck S. Monica be-
bzucht zijnde / eyghende S. Augustinum aen't
Chrijselijck gheloobe / ende ten dienste der glorie
Godts ; die hierom selfs ghetuyghde / dat hy
't sout Godts ghesmaect hadde in't lichaem
van

Vit. PP.
Rosw. fol.
279.
Nicepho-
rus lib. 14.
cap. 23. &
Lipsius
Exempl.
polit. f. 27.

Rosw. 4.
Maij.

van sijn moeder; ende datse hem ghevolght heb- **W E K E N**
 bende te lande ende te water / hem gheluckigher
 maecte een kindt van hare tranen dooz die be-
 keeringhe sijnder zielen / dan hy hadde gheweest
 een kindt van haren bloede / dooz't baten van
 haren lichame. Soo hebbē mede gedaen die ou-
 ders van Samuel, van S. Thomas van Aquinen, **i. Reg. 1.**
 van Ludouicus Coninck van Brancrēck / van **Rofw. 7.**
 S. Bernardus: wiens moeder nam haer kinde- **Mart.**
 ren in haer ermen/soo haest als sy ghebozen wa- **Rofw. 25.**
 ren/ende offerdese aen IESVS Christus;ende daer **August.**
 nae beminde syse met eerbiedinghe / als een **In vita S.**
 saecke/en die Godt haer bevolen hadde: 't welck **Bern. per**
 haer soo wel geluckte/datse in't eynde alle seiven **Gūlielm.**
 heyligh waren/ende Keligteusen van eender **Abbat.**
 dze. 't selve gheluckte mede wel de **H. medutwe**
 Felicitas, de welcke saligher was doen sy hare **Rofw. 10.**
 seiven sonen na den hemel sōndt/als wel doen sy **Iulij.**
 die baerde;ende sy weende doen die leefden;maer
 verbljddē haer/als sy die vooz **CHRISTVS** sagh **2. Mach. 7.**
 sterben. Ghelijckeertjyds oock dede de moeder
 bande seiven Machabeen. Dat zyn oprechte ou-
 ders / die hunne kinderen (die doch Godt van
 hunne handen als edele panden sal vereyffchen)
 soo beminnen / ghelijck dese die bemint hebben.
 Ende daer toe die ghestiert / datse hier namaels
 als schapen aende rechter-handt bandē hemel-
 schen herder mochten staen ende hoorzen: Komt
 ghy ghebenedijde mijns Vaders. Saligh sal ick
 zyn / seyde Tobias, is't dat die over-blijvinghe **Tob. 13.**
 mijns saets zy om te sien de clarigheyt van Ie-
 rusalem. Hier in was den Patriarch Iacob ghe-
 luckiger van Isaac oft Abraham: want niemant
 bande twaelf sonē van Iacob is van Godt ber-

W E K E N stooten oft verwozpen ghetweest / niemandt ber-
 doemt; maer sy zijn al Patriarchen ende hoofden
 Gen. 49. bande uyt-verkozenen ghetweest / al ghebenedijdt
 Apoc. 7. van hunnen vader / ende van den H. Ioannes in
 sijne beropenbaringhe al ghetelt (uyt-genomen
 Dan, in wiens plaetse staet Manasses) onder de
 gheteekende / en ghenoeemt dienare van Godt.
 Luc. 1. Ende hierom seyde den Artsch-Enghel Gabriel
 tot de H. Maghet: Hy sal regneren ober het huys
 van Iacob (dat is / ober die uytberkozenen) inder
 eeuwigheydt. In het huys van Abraham was
 eenen Ismael, in Isaacs huys renen Esau, die hen
 daer na tot het eeren der Af-goden begeben heb-
 ben; ende van die welcke veel Leeraers gheboe-
 len / datse van Godt verwozpen zijn ghetweest;
 maer niet die kinderen van Iacob; want al heb-
 ben sy gesondicht / sy hebben hen nochtans ghe-
 ringh tot Godt in routw gekeert / ende ober hun-
 ne sonden boete ende penitentie gedaen. Doort
 en wordt een huys niet ghetimmerd door't ver-
 bullen van veel tydelijckx goetd / maer wel door
 het op-boeden der kinderen inde bzeese Godts /
 ende inde deught: ende in desen sinne wort
 Exod. 1. gheseydt / dat Godt huysen timmerde voor die
 bzoebzoutwen van Egypten. Slaet dan oock
 acht op de boesteren uwer kinderen; want de
 kinderen supghen met het soch den aerdt / de ghe-
 neghentheden / de passien ende kranckheden der
 ghener diese supghen. Den keyser Tiberius was
 wijn-suchtigh; ende wierdt daerom inde wan-
 delinghe ghenoeemt Biberius; Heliogabalus, C.
 Caligula, Cyrus waren wreedt ende bloedt-gie-
 righ; Titus swack / tweeck / ende sieckelijcken / als
 oock Philippus den III. Coninck van Spagnien /
 om

om datse soo-danighe minne-moeders oft boe-^{W E K E N}
sters ghesoghen hadden. Ghy sult oock toe-sien
dat de kinderen inder daghen van hunne kindts-
heydt leeren pronuntieren IESVS, MARIA (Siet
num. 10. van daghen, handen H. Thomas van Aquin-
nen) het teecken van het H. Cruys te maken; te
lesen Onsen Vader, &c. VVeest ghegroet, &c.
Den H. Hieronymus seydt: Sy behoorden eerst
Alleluya, dat is/Looft Godt te segghen; ende te
braghen/wat sake Godt is? wie onse V. Vrou-
we? wie inden hemel sullen komen? hoe-men
bidden moet? &c. Maer eylaes! als sy nu hun-
ne tonghe beginnen te reppen/soo leert-men hen
op hunne handen te sien/ende men braeght hen/
waer zyt ghy moy? doet een grilletje: set u han-
dekens in u zijde/efi danst eens:ende inde plaetse
van Godt hen in te planten/worden hen die din-
ghen in-gheplant/die-men daer nae geerne sou-
de uyt-voepen. Als daer nae de kinderen wat
berder gekomen zyn/booz-siet hen in tijds van
meesters/die in hen als in wit papier/de deught
ende wetenschap schryben moghen. By faute
van desen zyn van jonghs bedorven geweest Iu-
lianus den Apostaet dooz eenen gupchelaer; den
Grave van Lumay dooz eenen verloopen ende
meyn-eedighen monick; Iacobus den VI. den
Coninck van groot Britannien dooz Georgium
Buchananum eenen kamer-speelder/ende eenen
Atheist. Dooziet dan uwe kinderen van meesters
van onberispelijcke conversatie/ende van ghe-
sonder leeringhe. Ende en gheeft hen gheenen
overschot van gelde/maer laetse van alle ontfan-
ghen penningen rekeninghe doen/doock tot eenen
stupber toe/ghelijck eertijds dede Thomas Mo-

WEKEN **I**us, doen hy inde Vniversiteyt studeerde; ende
 Staplet.in hy bebondt daer nae dattet hem tot salighepdt
 vit. gestreckt hadde; ende prees synen vader/die hem
 hier in gheoeffent hadde. Laurentius de Medicis
 Hertogh van Florencen, bebindende dat synen
 sone Cosmas veel gelt verquiste ende wech-gaf/
 wilde wel dat hem 't gelt soude volghen 't ghene
 hy van den ontfangher eyschte/maer onder con-
 ditie dat hy het selbe tellen moeste. Ende door de
 peffeninge van dit moeyelijck werck/ quam den
 jongh-man tot bedaertheypdt/en leerde van dien
 tijdt af gelt te achten. Woorder let neerstelijck
 op al hunnen omme-ganck / op hunne seden en-
 de woorden; ende verbeteret in tijdt 't gene haer
 niet wel en betaemt. **I**eremias hadde aen syn tonghe / als hy seyde/a/a/a/Heere
 Godt ick en kan niet spreken; is door het soet
 aen-raken vande handt des Heeren in hem ghe-
 remedieert ghetweest / want hy was maer een
 kindt; den Heere heeft syn handt uyt-gestrecken/
 seyde hy / ende mijnen mondt gheraecht. Maer
 om Isaias te helpen/die besmet van lippen was/
 was't van noode datter eenen Enghel uyt den
 hemel quame / die hem met yser ende byer aen-
 tasten soude: Tot my is gheblaghen/ seydt hy /
 een vande Seraphinen / ende in syn handt was
 een gloepende koolken / dat hy met een tanghe
 ghenomen hadde vanden outaer: ende hy heeft
 mijnen mondt geraecht. Soo swaer valt de ver-
 beternisse der gebreken in oude personen: want
 in dus-danighe zyn de gebreken als oude boo-
 men/die haer wortelen diep inde aerde ghescho-
 ten hebbē/ende niet uyt te trecken en zyn/maer
 met bylen af-ghehouwen moeten worden / ende
 met

met saghen af-ghesaeght: maer in kindere zijn: **W E K E N**
 se als jonge plantsoenkens ende teere tacykens
 die licht uyt te halen zijn. *Siet num. 30. van daghen.*
 Hierom leert met den ouden Tobias u kinderen **Cap. 2.**
 van hunne kindtshedyt Godt vreesen/ende hen
 onthouden van alle sonden/ende hunne handen
 tot stercke dinghen uyt-steken. Zijt ghy verwon-
 dert ten 1. dat Iacob worstelende met den Engel/ **Gen. 32.**
 dien ober-won? denckt dat Iacob van het lic- **Gen. 25.**
 haem sijns moeders eenē worstelaer is geweest;
 want uyt-komende hiel hy de plant van sijns
 broeders voet metter handt. Ten 2. dat Moyse **Hebr. 11.**
 doen hy groot ghe worden was/geloochent heeft
 dat hy eenen sone was van Pharaos dochter; en-
 de meer verkosen heeft ghepynight te worden
 met Godts volck/dan der tijdelijcker sondē ghe-
 nuchte te hebben; achtende het verwijt **CHR I-**
S T I meerder rijckdommē te wesen dan den schat
 van Egypten? denckt dat hy noch een kindeken **Magister**
 wesende/de croone/die Pharao hem op sijn hoofd **Histor. in**
 gheset hadde/af-ge worpen heeft/ende ter aerden **c. 2. Exod.**
 ghesmeten. Ten 3. dat Ioannes Baptista noch **Iosephus**
 vbroodt en at/noch wijn en dronck; pepst hoe dat **l. 2. de an-**
 van kindts-been sijne spijse inde woestijne niet **tiq. cap. 9.**
 anders en was dan sprinck-hanen; ende sijnen **Luc. 7.**
 dranck niet dan water. Ten 4. dat de **M**oeder
 Godts boven die neghen Chooren der Engelen
 ende boven de ses Ordenen der Hepligen des he-
 mels/te weten/bovē de Patriarchen/Propheten/
 Apostelen/Martelaren/Confessozen/en Maegh-
 den verheben is geweest/ende boven alle de vijf-
 thien is op-geclommē? denckt hoe dat sy maer
 een dochterken wesende van dzy jaren/de vijf-
 thien trappen op-gheclommen heeft. van den

W E K E N tempel van Ierusalem, op den dagh van haerder
 presentatie. Ten 5. dat ghy soo veel leest van de
 strengighejdt des lebens van den H. Bisschop
 Sur. 6. Nicolaus? zijt niet verwondert / want hy en was
 Decemb. soo haest niet ghebozen / oft hy begonst te vasten;
 want alsoo hy alle andere dagen dickmaels de
 borstē soogh / soo en nam hy die 's woensdaeghs
 ende 's vrydaeghs niet / dan alleenlijck eens /
 ende dat ontrent den avondt; sonder dat-men
 't kindt anders konde doen doen allen den tijdt
 Sur. 7. dat hy soogh. Ten 6. dat den H. Ambrosius sul-
 Decemb. ken treffelijcken man ende Bisschop is ghetwoz-
 den? zijt niet verwondert / want hy maer een
 kindt zijnde / was seer statigh ende sedigh / ende
 liet sijne handen kussen / segghende dat hy Bis-
 Sur. 5. schop soude worden. Ten 7. dat den H. Vincen-
 April, tius van Ferrera vander Predick-Heeren Orden /
 sulcken vermaerden predicant ghetworden is?
 weet dat hy een kindt zijnde van thien jaren /
 andere kinderen vergaderde / ende seyde: Hoor
 oft ick een goet predicant ben; ende makende een
 teecken des H. Cruys / predickte hy eenighe rede-
 nen die hy vande predicanten te Valencia had-
 de ghehoort; na volghende de stemme ende be-
 winginghe der selver / soo wel / dat hy een-iegelijck
 Ribad. 30. dede verwonderen die hem hoorde. Ten 8. dat
 Septemb. Franciscus Borgia van Hetoghe van Gandia een
 Priester ghetworden is vande Societeyt I E S V I
 weet dat van kindts-been alle sijne ghenuchte
 was beeldkens te vergaderē / autarē te maken /
 de Misse te dienen / en den Priester na te volghen
 in de kerckelijcke ceremonien / ende de selve te
 leeren aen andere kinderen ende sijne pagien.
 1.Reg. 17. Ten 9. dat David Goliath verslaghen heeft? zijt
 niet

niet verwondert / want hy een kindt wesende **W E K E N**
 hadde eenen leeuw ende eenen beuz doodt-gesla-
 ghen. Daerom seyde hy: Godt ghy hebt my ge- **Psal. 70.**
 leert van mijnder jonckhepdt. En den Propheet
 Ieremias seydt: Het is den mensch goet / als hy **Thren. 3.**
 des Heeren jock ghedragen heeft van sijn jonck-
 hepdt. Want al komt hy daer nae door eenighe
 menschelijcke kranckhepdt te ballen / oft door
 duyvelsche bekozinge onberhoets te struyckelen;
 den Heere nochtans en sal hem daer in / ordina-
 ris niet laten sterben; maer ghedachtigh wesen
 d'eerste liefde die hy Gode toe-ghedraghen heeft/
 ende met de welcke hy begonst heeft / ende inde
 welcke hy sijne meeste jaren over-gebrocht heeft.
 Ghelijck het ghebleken heeft in David, in Petrus,
 in Thomas den Apostel / ende veel andere; die al-
 te-mael wel ghestorven zijn / al-hoe-wel dat-se
 gheballen hebben. Oeffent dan u kinderen van
 hare jonghe jaren. Van Iosias den Coninck van **2. Paral.**
 Iuda seght de Schryftuere / dat hy den Godt sijns **34.**
 vaders David begonst heeft te soecken / doen hy
 noch een kindt was van acht jaren. Stiert uwe
 sonen mede daer toe in tijds eer den tijdt komt /
 dat ghy hen eer soudt konnen breken dan buy- **Virid.**
 ghen; ende eer sy u ontrocken worden tot hun- **Christian.**
 der ende uwer schande. Want ghelijck den Key- **cap. 48.**
 ser 't Leen laet aen eenen trouwen Ridder / ende
 den ontrouwen dat ontreckt; soo geeft oft neemt
 Godt 't leven die kinderen / na dat sy hen wel oft
 qualijck schicken. Den H. Gregorius verhaelt **Gregor. l.**
 van een kindt van vijf jaren / 't welck ghewent **4. Dial. c.**
 was te bloecken ende te sweeren / dat het sittende **18.**
 op den schoot van sijnen vader / de duyvelē sagh /
 ende riep: Vader keertse / want die Moozianen
 komen

W E K E N komen ende nemen my wech : ende dus roepen:
 de spoogh het den bloeck op Godt / ende wierdt
 bande duybelen wech-gheboert, *Siet Desiderium*
Dominica Richard. in c. 2. Exod. vers. 2. Den H. Bernardinus
 2. quadrag. van Senen vertelt / dat in synen tijdt een jongh-
 man van achthien jaren om dieverije ghehan-
 gen wierdt in een plaetse niet verre van Valen-
 ten in Spagnien; ende dat hem / nu doodt zyn-
 de / haestelijck eenen langhen ende grÿsen baert
 uyt-liep / en de hayzen van sÿn hooft grÿs wier-
 den als van eenen ouden-man van 90. jaren.
 Den Bisschop hier af van Godt onderwesen
 zÿnde / seyde tot al het volck : tot dese jaren die
 desen jongh-man nu schijnt te hebben / soude hy
 ghekomen hebben / hadde sÿne boosheydt ende
 ongheloozsaemheyt hem die niet af-getrocken.
Psal. 54. Den Coninck David seydt: Die bloedt-stortende
 mannen ende die bedrieghers en sullen niet ko-
 men tot die helft van hunne daghen. Ghelijck
Gen. 38. Onan den sone van Iudas; Amnon ende Absalom
 die kinderen van David; Ophni ende Phinees die
 kinderen van Heli, daer toe niet en zÿn gheko-
 men; noch de kinderen bande stadt van Bethel
 die Eliseum na-jouden; noch Adolph van Eg-
 mondt, den sone van Arnout Hertogh van Gel-
 der-landt. Noch Carolus den eersten ghebozen
 sone van Philippus den II. Coninck van Spa-
 gnien. Ende soo te sterben breefde David; ende
 daarom badt hy / segghende : En roept my niet
 in de helft van mijnder dagen : ende dit seyde hy
 om de perÿckelen die inde jonghe jaren zÿn van
 haestigh ende onbereydt te sterben : want jonck
 ende heet bloedt maectt ten 1. heete ende beeste-
 lijcke lusten; ghelijck in Zambri, ende Amnon.
*Lipf. ex-empl. Po-
lit. c. 5. sub
finem.
Henric.
Doergäck
Institut.
lingua
Hispan. in
prologo.
Psal. 101.
Num. 25.
2 Reg. 13.*

¶

Ten 2. heete ende roeckeloose aen-slagghen : ghe- WEKEN
lijck in de sonen van Iacob, ende in Absalom. Gen. 34.

Ten 3. heete brasserijen / dronckenscappen ende 2. Reg. 15.
overdaden ; ghelijck in Nabal, in Holofernes ; 1. Reg. 25.
uyt alle welcke dinghen niet anders en kan vol- Iudith 12.
ghen als een haestigh ende onbereydt sterben.

Siet num. 9. van vveken. Ende om alle dese onghe-
maken te verhoeden / soo moetē die ouders ten 1.
hunne kinderen met goet exempel booz-gaen :
ende hunne roede / dat is hun leven / moet eerst
van deughden groeyen en bloeyen / ghelijck den
amandel-boom eerst groeyt ende bloeyt in de
Lente onder alle andere boomen ; ende de roede
van Aaron eerst bloeyde onder alle de roeden der Num. 17.

gheslachten van Israēl. De deught bande ouders
moet vallen op de kinderē en kindts-kinderen /
ende moet wesen ghelijck de salve op't hooft / de Psal. 133.
welcke neder-daelt tot indē haert / den haert van

Aaron ; die neder-daelt tot de onderste lijste sijns
cledts ; ghelijck den dauwe van Hermon, die
neder-daelt op den bergh Sion ; ende bande ber-

ghen valt op de vallejen. Wy lesen van Aelius Plutarch.
Tubero, die ghetrouwt hadde de dochter van in vit.
Paulus Aemilius Borgher-meester van Roomen, Pauli A-
dat hy sefthien eyghen kinderen hadde / ende sef- mylij.

thien behoutode kinderē / beneffens sijn kindts-
kinderē. Ende dat onder die sulcke liefde was /
een-drachtigheyt ende respect / dat-men noyt en
heeft konnen aen-merckē / dat in iemant eenigh
on-ghenoeghen was / oft de minste quellinghe
sijns ghemoets oft ontstellinghe des aensichts /
't zy van wegghen 't sitten aen tafel / oft van we-
ghen den uyt-ganck oft den in-ganck / oft van
wegghen eenighe pferentie van den eenen meer

als

WEKEN als van den anderen. Maer dit quam alles uyt
 de deught die sy in hunnen vader saghen : want
 hy was ten 1. ghereghelt in al sijn doen ende la-
 ten; ende beminde de goede ordze. Ten 2. hy soch-
 te den vrede ende verbolghdese. Ten 3. hy was
 eben discreet en eben toe-ghedaen aen den eenen
 als aen den anderen / soo wel den joncksten als
 den oudsten. Ende daer-en-boven was hy uyt-
 wendigh zeeghbaer/eerlijck / en rijp van wesen /
 soo datse alleen van op hem te sien / bedaerden;
 ende uyt de beleeftheydt die sy aen haren vader
 saghen/zijn sy betweeght geweest anders niet als
 met liefde malckanderen te booz-komen. Leert
 dan bande Heydenen in deughden booz-gaen /
 wilt ghy dat utwe kinderen goet zijn ende deught-
 saem : want-men seydt ghemepnlijck /soo de ou-
 de songhen / soo pypen de jonghen. Eenem creft
 cruppemde eerzelingh ober sijde / wierdt van sijn
 vader ghestraft / dat hy niet recht en gingh : hy
 dede dan sijn beste om recht te gaen / ende hy en
 konde niet : begheerde daerom dat sijnen vader
 hem booz-gaen soude / hy soude volghen. Den
 vader begonst te gaen / ende croop alsoo wel zij-
 delinghs achter uyt als hy. Doen seyde den so-
 ne : vader / wat straft ghy my ? ick gae ghelijck
 als ghy. 't ghebeurt wel somtijts dat van qua-
 de ouders goede kinderen boozt-komen ; gelijk
 uyt een bittere wortel spruyt som-wijlen een
 soete vzych; uyt een doorne eene roose ; ende uyt
 sout zee-water / t welck de wolcken na haer trec-
 ken / valt wel eenen reghen van soet water: ende
 uyt eenen slechten stock sweet kostelijcken bal-
 sem. Eenem hoosen Ahas genereerde eenen goe-
 4.Reg. 21. den Ezechiam ; Amon eenen Godt-vzychighen
 Iosiam ;

Iosiam; maer ghemeenlijck eenen quaden boom **WERKEN**
 bzenght quade bzuchten voort: Adam dooz wien
 de sonde in de werelddt ghekomen is / genereert
 kinderen van sondighen aert; Giezi den melaet. **4. Reg. 5.**
 schen/melaetsche; eenen wolf teelt jonghe wol-
 ben van synen aert. Oft ghebeurt het anders/
 soo schijnt het met reden wonderbaerlijck inde
 ooghen der menschen. Daer is een groot mira-
 kel geschiedt/seyt de schryftuere/ dat doen Chore **Num. 26.**
 berginck/sijn kinderē niet vernielt en wierden.
 De kinderen van Dathan ende Abiron waren
 niet beter als hunne ouders: maer de kinderen
 van Chore haetten/dat hunne ouders teghen
 Moysen ende Aaron op-stonden; ende daerom
 en sijn sy niet vergaen inde vernielinghe/maer
 bleben hangen inde locht/totter tijdt toe dat die
 aerde haren mondt weder toe-sloot: want sy en
 hadden hunne ouders inde weder-spanningheyt
 niet ghebolght. Een Coninck van Arragon, **Ex Annal.**
 niet willende dat de kinderen volghen souden **Aragonix.**
 den op-loopenden gheest van hunne ouders/die
 in't hof om-ginghen sonder schuldighe eerbie-
 dinghe ende ghehoorsaemheydt aen sijn Maje-
 steyt te bewijfen; heeft de Ouderlingen met hun-
 ne kinderen in't hof gheroepen /willende met
 hen beraden / hoe hy een kloek soude mogen gie-
 ten /wiens gheluyt dooz gheheel sijn rijck ghe-
 hoort soude moghen worden. Sy quamen ten
 hobe /ende spraken schoffierlijck van het booz-
 nemen vanden Coninck. Maer den Coninck
 heeft den eenen ouderlinck booz ende den ande-
 ren naer /elck in't besonder in sijn kamer doen
 roepen/ende hun hoeft doen af-slaen; ende heeft
 hunne lichamen inde ronde ghestelt kloeks-ge-
 wijse

W EKEN wijse in sijn kamer. Den lesten die den Coninck in sijn kamer dede roepen was den naesten aenden Coninck; tot wien den Coninck seyde: wat dunckt u van dese kloek? hy antwoorde/sy is goet ende schoon / maer daer ghebreect eenen clepel aen. Slaet hem oock den kop af/seyde den Coninck/ende stelt hem in't midden bande andere. Dit dus ghedaen zijnde/ liet den Coninck de kinderen roepen ende binnen komen; ende seyde: siet / wat uwe ouders ober-komen is om hunne boof-aerdigheydt: behaeght u hunne straffe niet/ soo en volghet oock hunne exempelen niet. Ende hier mede liet hyse gaen. Ende 't geluyt van dese kloek wierdt gehoozt/niet alleen dooz Arragon ende Spagnien, maer oock verbruydt dooz de gheheele werelt. *Siet num. 11. van maenden, ontrent het eynde.* Daerom sullē de ouders op hen-selven acht slaen / ende hen wachten van ongheregheltheydt/opzoer/toznigheydt/verbolghentheydt/blasphemie/oneerbare sprake/lichtbeerdigheydt/van bloecken/sweiren / dzoncken-dzincken; oft andere scandalen te geben / insonderheydt in de presentie van hunne kinderen.

Math. 18. Soo wie een van desen kleynen die in my gelooven verarghet/seydt CHRISTVS, het waer hem beter eenen molen-steen aen sijnen hals gehanghen ende verdzoncken te worden in de diepte der zee. Oock sullen sy ghedachtigh wesen de

Ephes. 6. woorden vandē H. Apostel: Ende ghy vaders / en wilt u kinderē niet verweckē tot gramscap/maer boedtsē op in onder-wijfinge ende straffinghe des Heeren. Ende wederom: Ghy vaders en wilt u kinderen niet tot onvoerdigheydt verwecken / dat sy niet kleyn-moedigh en worden.

Straft-

Straftse oock niet in utwe verholghentheydt / **W E K E N**
 ghelijck Saül Ionatham wilde doode / om dat hy 1. Reg. 14.
 wat honigh ghegeten hadde ; ende Herodes Af- Ioseph. 1.
 calonita beyde sijn sonen Alexandrum ende Ari- 16. antiq.
 stobulum liet verwozghen alleen uyt ijdel ver- cap. 17.
 moeden van quaedt ; waerom den keyser Augu- Oros. 1. 7.
 stus seyde / dattet beter was Herodes vercken te cap. 3.
 wesen / dan sijnen sone. *Siet num. 36. van daghen.* Macrobr.
 Ende en verbloectse mede niet in utwe gram- lib. 2.
 schap. Eene moeder hadde eenen siecken sone / Sur. 25.
 die bzande dooz een heete koftse / en hadde eenen Maij.
 onversadelijcken doost. De moeder waecte hem
 eenen nacht ; ende met den doost ghequelt zijnde /
 eyschte hy te drincken / ende de moeder gaf hem
 veertigh-mael te drincken. Ende alsoo de moe-
 der vermoept was / ende ober-vallen van den
 slaep / ende den sone haer wederom riep en weck-
 te ; soo stont sy op / ende gram zijnde / ende by-
 kans sinneloos / gebende hem de kan / seyde :
 drinckt den duubel met eenen in. Den duubel en
 was niet doof / want terstont quam hy in't
 kindt / ende tozmenteerde dat verbaerlijck. Doch
 na verloop van tijdt wierdt hy verlost aen het
 graf van den h. Zenobius ; wijlen Artsch-Bis- ibidem.
 schop van Florentien. Wy lesen noch in het leven
 van den selben Zenobius , dat eene rijke / edele /
 heydensche weduwe hadde twee sonen / die sy seer
 lekkerlijck hadde op-ghebrocht : ende op eenen
 tijdt kregghen sy tegghen hare moeder om eenighe
 saecke twist / sloegghen haer ende mis-handelden
 haer (ende misschien was dit eene straffinge van
 Godt / om dat sy hen wel woeldigh hadde op-ge-
 brocht) de bedroefde ende rasende moeder / en als
 uyt haer sinnen zijnde ter aerden liggghende / be-
 gonste

W EKEN gonste met eenen breeflijcken roep te roeyē alle de duybelen vander hellen / ende van hen te begheeren / dat sy haer souden wzeken van hare sonen. 'E heeft Gode belieft / dat sy vande duybelen beseten wierden / om hen te leeren de gehoozsaemheydt / die de sonen hare ouders schuldigh zijn / ende hoe seer sy hare vermaledijdingē moeten breefen. De duybels quamen inde sonē van dese arme vrouwe : ende sy als rasende honden beten malckanderen / ende verscheurden hun vleesch. Men bondt ende ketende hen ; ende daer en was niemandt die macht teghen hen hadde. Als nu de moeder hare sonen soo gheslelt sagh / was sy seer bedroeft ende weende seer ; en geenen anderē raedt wetende / bzoocht sy hare sonen vooz den H. Bisschop Zenobius , hem ootmoedelijck biddende dat hy hen wilde helpen : ende hy dede het / biddende twee uren lanck / ende sy zijn vanden duybel verlost ; ende sy / ende de moeder / ende het gheheele huys- ghesinne wierden ghedoopt / ende bleven volstandigh inde deught. Ten 2. neerstelijck bidden vooz hare kinderen ; ghelijck

Gen. 17. Abraham vooz Ismaël ; David vooz Salomon ; lob
 1. Paral. 29 vooz de sijne ; Iairus vooz sijne dochter ; het Cana-
 Cap. 1. neeusche vrouwe vooz hare dochter ; de moeder
 Luc. 8. van Zebedeus kinderen vooz hare sonen ; den va-
 Matth. 15. der vooz sijnen stommen sone ; het Coninccken
 Matth. 10. vooz sijnen soon die te Capharnaum sieck was ;
 Marc. 9. ende Monica vooz Augustinus : den welcken le-
 Ioan. 4. vende sy meer betweende dan andere moeders
 plegen hare doode sonen te betweenen : hare ober-
 bloedighe tranen besproeyden de aerde op alle
 D. Aug. 1. plaetsen daer sy badt : waerom eenē H. Bisschop
 3. conf. tot haer seyde : Gaet vā my / vrouwe / want eenen
 cap. 12. sone

sone van soo veel tranen en kan niet verlozen
 gaen. En den Heere selfs vertroostede haer dooz
 een visioen / ende bersekerde dat haren sone oock
 benessens haer in glozie soude bebondē worden.
 Doch dese ende dierghelijcke exempelen van de
 booz-biddinghe der ouders booz hare kinderen
 binden wy genoegh inde **H.** Schriftuere ende el-
 ders; maer soo niet vande booz-biddinghe der
 kinderen booz hare ouders; want gelijck de lief-
 de der creatueren minder is tot Godt / als van
 Godt tot de creatuerē / alsoo is de liefde der kin-
 derē minder tot hare ouders / dan van de ouders
 tot de kinderen. Ende al-hoe-wel daer gheschre-
 ven staet: Die den Heere breeft / die eert sijn ou-
 ders / ende hy sal als Heeren dienen den ghenen
 die hem boozt-ghebzocht hebben; soo isset noch-
 tans van noode ghetweest datter een besonder
 ghebodt den kinderen soude ghegheben worden
 van hare ouders te eeren / maer niet die ouders
 van hunne kinderen te beminnen; want sy dat
 oock sonder gheschreven ghebodt ghenoechsaem
 vol-bringhen / dooz het saet der liefde vanden be-
 gin in hunne herten in-ghestroyt tot hare kin-
 deren. Godt gabe alleen dat dese liefde haer
 streckte niet soo seer tot tijdelijck als wel tot eeu-
 wigh wel-baren vande kinderen. Hoe-danighe
 liefde daer was ten **I.** in de moeder van den vro-
 men Campioen Melithon (die den jonghsten
 was vande veertigh Martelaren by de stadt Se-
 baste in Armenien) de welcke siende dat haren
 sone noch leefde / ende daerom was blijven lig-
 ghen / doen die beulen de andere **H.H.** Martelaren
 op-namen om te verbranden; soo heeft sy hem
 op hare schouderen ghenomen / ende dooz cloecke
 woort

WEKEN

D. Aug. 1.

3. confess.

cap. 11.

Eccl. 3.

Sur. 9.

Martij.

WEKEN woorden versterckt; ende onder-wijlen soo gaf
 Melithon sijnen gheest; ende de moeder verblijdt
 zijnde / nam het lichaem van haren sone / ende
 wierp dat op den waghen / daer de lichamen van
 de andere Heylighen op-laghen / om dat het met
 de andere soude verbzandt worden; ende sy en
 gingh van daer niet / tot dat sy hem sagh met de
 andere verbzanden. **O** stercke ende mannelijcke
 vrouwe / ende soo met de Goddelijcke liefde ont-
 stecken / dat sy haer niet en ontsagh in't byer te
 woopen de selbe leden / die in haer lichaem ghe-
 maectt waren ghetweest / ende die onderhouden
 ende op-gebracht waren getweest met haer sogh-
 dooz haren arbejdt ende sozghvuldighydt ghe-
 komen tot dien ouderdom! **E**ne moeder die
 soo seer begheerde met hare ooghen te sien ster-
 ben den sone / dien sy het leven hadde ghegeven /
 houdende booz meerder geluck booz **CHRISTVS**
 te sterben / dan sonder **CHRISTVS** te leven. **O**p
 dat alle moeders van dese **H.** moeder souden lee-
 ren hare kinderen op-boeden / ende booz hen be-
 gheeren ende besozghen het opperste goedt / ende
 af-trekken vande verganckelijcke ende valsche
 goederen / van welcke de kinderen deser wereltd
 soo verbult ende bedzoghhen zijn. **T**en 2. in Moa-
 bilia de moeder van den **H.** Edmundus, die haren
 sone vermaende ceulwighe reynighydt t'onder-
 houden / sijn lichaem te castijden met vasten alle
 bydagen te water ende te broode; sijnen Schep-
 per ende Heere niet te vertoornen in eenige sake.
Doen hy uyt Engghelandt na Parijs ghesonden
 was om te studeren / pleegh sy hem met sijn lyn-
 waet een hayzen cleedt over te senden om het sel-
 ve aen sijn naeckt lichaem twee oft dzy-maels
 in de

Sur. 16.
 Novemb.

in de wreke te besighen; bzeesende dat de oorzaken **WEKEN**
 ende het quaedt gheselschap (dat-men in de Vni-
 versiteyten ghemeynlijck vindt) hem soudē ver-
 leyden/ende bzenghen tot de gebreken der jonck-
 heydt. Maer waer zyn heden dese ouders /ende
 wy sullen hen prysen? Siet num. 11. van vveken in't
 eynde. Och wat een blijdschap sal het booz die ou-
 ders wesen in dien daghe/als sy van hier schey-
 den sullen / datse sullen gheboelen hier in hare
 conscientien ontlast te hebben / datse dan sullen
 moghen segghen : Heere ghy hebt gheseydt; Sa- **Math. 5.**
 ligh zyn die droebigh zyn / want sy sullen ver-
 troost worden : ick en heb myne kinderen niet
 op-ghetrocken in lichtbeerdigheden ; noch die
 tot dans-scholen ende batementen gesonden; ick
 hebbe haer geleert in uwe heylige bzeese te wan-
 delen /in stil-swijgen ende ruste /in ghehoorzaem-
 heydt / onnooselheydt / rechtbeerdigheyt / op hun-
 ne uitersten te dencken; wellustigheden te schou-
 wen; ende met rouw huns hertē ober hare ober-
 tredinghe te versuchten. Dus hebben haer tot
 hare kinderen ghequeten ten 1. Noë: Noë was **Gen. 6.**
 een rechtbeerdigh ende een volmaecht man in
 sijn geslachten /seydt de h. Schrifture ; als oft sy
 wilde seggen; niet alleen was hy dit in hem sel-
 ven /maer soo waren oock sijne geslachte: Ten 2.
 Abraham, van den welcken Godt seyde: Ick weet **Gen. 18.**
 wel dat hy sijne kinderen ende sijnen huysē nae
 hem bevelen sal / dat sy bewaren den wegh des
 Heeren; ende dat sy recht oordeel ende rechtbeer-
 digheyt doen: Ten 3. Tobias, den welckē sijnen **Tob. c. 1.**
 sone van sijnder kindtsheyt gheleert heeft Godt **& 4.**
 te bzeesen/ende hem t'onthouden van allen son-
 den. Ten 4. David, als hy seyde: Komt kinderen / **Psal. 33.**

W E K E N hoozt my / de bzeese des Heeren sal ick u leeren.
 Wijckt af van't quaede / ende doet 't goet : ver-
Dan. 14. soeckt den vrede / ende verbolght dien. Ten 5. de
 ouders van Susanna, die haer-lieder dochter ghe-
1. Mach. 2. leert hebben na Moyses wet. Ten 6. Mathathias
 segghende : Daerom nu / o kinderen / weest byeri-
 ghe lief-hebbers der Wet / ende geest u zielē vooz
 utver vaderen verbondt. Spindelijck hebben oock
 haer soo ghequeten de **H. Monica**, Blanca, ende
 andere : want sy waren ghedachtigh de woorden
1. Tim. 2. van den **H. Apostel** : Een vrouwe sal saligh wo-
 den dooz dat voozt-bzenghen der kinderen / is't
 dat die ghestadigh blijben in't gheloobe / en inde
 liefde / ende hepligh-makinghe met soberheydt.
1. Tim. 5. Ende wederom : Is't dat iemandt vooz de sijnē /
 ende aldermeest vooz sijn huys-ghenoten gheene
 sorghe en draeght / die hebet geloope geloochent /
 ende is argier dan een ongheloobighe. Ende te-
 ghen dien sullen hier na oock die verdoemde op-
 staen / ende hem veroordeelen ; want sy hebben
 vooz de heuren gesozght ; want den rijckē mensch
Luc. 16. seyde : Ick bidde u dan vader / dat ghy hem seynt
 in mijns vaders huys ; want ick hebbe vijf
 broeders / op dat hy hen-lieden magh ghetuygen
 dat sy oock niet en komen in dese plaetsen der
 tormenten.

V I I I. Na de Wesperen besoeckt eenige Godt-bruch-
D. Hie- tige plaetsen. Den **H. Hieronymus** ghetuyght
ron. 1. 12. van sy-selben / dat hy studerende te Roomē / oock
in Ezech. de kerck-hoben ende graben der Hepligen Son-
cap. 40. daeghs gingh besoeckē ; als mede de diepe donc-
 kere krochten ende kelders die vol reliquien
 waren der **H. Martelaren**. De kinderen van
 Israël ginghen met grooter devotien na de del-
 linghe

linghe van Hebron, al-waer Adam, Abraham, **WERK**
 Isaac, Rebecca, Jacob, ende andere **HH.** Vaders
 begraven waren. Laet my gaen / seyde Absalom **2.Reg. 15.**
 tot sijn vader / ende mijne belofte betalen / welcke **et dicit**
 ick den Heere te Hebron gheloofst hebbe. Andere **Iof. 4.**
 ginghen na Galgala toe / al-waer d'Israeliten
 eerst hare tenten neder-gheslaghen hadden / als
 sy de Jordane ober-ghekomen waren; al-waer
 oock de besnijdenisse gheschiedt is; en de twaelf
 steenen gheleyt zijn / die uyt den grondt des Jor- **Iof. 18.**
 daens genomen waren; en al-waer Elias pleegh **4.Reg. 2.**
 te komen eer hy wierde verboert met eenen bye-
 vighen waghen. Den **H.** Paulus **Ersmijt** / gaen **Rofw. 15.**
 de by-ghewal in een speloncke om de wzeetheydt **Ianuar.**
 van Decius en Valerianus te blieden / heeft eenen
 ouden dadel-boom gebonden / ende een seer clare
 fonteyne / ende heeft dese plaetse bemint / ende is
 daer gebleven alle de daghen sijns lebens. **Rofw. 7.**
 mualdus om de byandē sijns vaders t'ontvluch- **Februar.**
 ten / is by-ghewal in't Classense Clooster gheko-
 men / ende heeft met eenen de tweeldt verlaten.
 Andreas Archidiaken van Verdun komende te **Plat. de**
 Clarendal, ende gheen dincck min denckende dan **stat. relig.**
 een ander leven aen-te-nemen / is in't capittel **lib. 3.c. 38.**
 ghegaen / daer sy alle vergadert waren / en siende
 hunne ordinantie / hunne stilte / ende Enghele
 kleedinghe / soo is den gheest des Heeren op hem
 ghespronghen / ende hy en heeft niet eens weder-
 om na huys willen gaen / maer heeft terstont al-
 les verlaten ende **CHRISTO** aen-ghelanghen.
 Ende in soo danige plaetsen en siet-men oft en
 leeft-men alleen som-wijlen niet 't ghene een
 oorsake is van grooter saligheyt ende edele roe-
 pinghe / maer men hoorter oock dichtwijls onder-

WEKEN wachts iet daer-men dooz betweeght woꝝdt ende
 tot kennisse van Godt ende van ons selben ghe-
 trockē woꝝdt. **S.** Antonius hooꝝende in de kerc-
 ke lesen uyt het **H.** Euangelie: Wilt ghy vol-
 maectt wesen / gaet / ende verkoopt al dat ghy
 hebt / ende gheeft het den armen / ende volghet my
 naer: ende **Simeon Stylites** hooꝝende: Saligh
 zyn sy die droevigh zyn / want sy sullen vertroost
 woꝝden; ende **Babylas den Camer-speelder** hoo-
 rende: Doet penitentie / want het rijk der heme-
 len ghenaeckt; ende **S. Franciscus** hooꝝende: En
 wilt gheen goudt / noch silber besitten / noch gelt
 in u boꝝse / noch male op den wegh dragen / noch
 twee rocken hebben / noch schoenen aen utwe boe-
 ten: ende **Claudius Aqua-viva den V. Generael**
 der Societeit les v hooꝝende: Mijne schapē hoo-
 ren mijne stemme: soo hebben sy **CHRISTO** wil-
 len ghehoorfaem zyn / als oft hy tot hen in't
 particulier dese woꝝden gheseydt hadde / ende sy
 zyn religieusen ghewoꝝden. **Franciscus den I.**
 van dien naem **Coninck van Brancrivjck** ber-
 lozē hebbende den slaghe boꝝ **Babien** anno 1525.
 wierdt ghebrocht van **Mons de Lanoy Vice-roy**
 van **Napels** in't Clooster van **S. Pauvels** buy-
 ten **Babien** / ende dooz het Clooster wierdt hy ge-
 leydt in de kercke; al-waer by-gheval dit beers-
 ken uyt de **Psalmē** van **David** inden Chooꝝ van
 de **Cathuyfers** ghesonghen wierdt: **Eer ick**
berootmoedicht worde / soo heb ick misdaen.
Den Coninck stack dit in den boesem sijns her-
 ten / ende versuchtende her-batte hy die woꝝdē /
 ende seyde metter herten als metten monde:
Waerlijck / eer ick berootmoedicht worde / soo
hebbe ick misdaen. **Monetus** een man vermaert
 van

van gheleerthepdt binnen Boloignien, wierdt **W E K E N**
 booz quellende aen-pzamen van andere als met **Plat.lib.3.**
 ghewelt inde kercke ghetrocken/om de pzedica- **cap.38.**
 tie te hoorzen van Reginaldus vander Pzedick-
 heeren Ordze. Hy hoorz dese/en hy is met d'eerste
 woorden ghebangen gheweest/soo den pzedicant
 uyt-leyde dese woorden op **S. Stevens-dagh:**
 Siet/ick sie de hemelen open/ende vzeefende dat/
 waer't hy aldien hy Gode sijn herte toe-sloot/
 hem die hemelen oock ghesloten soudē worden/
 soo is hy by-kans als teghen sijnen danck met
 Saulus bekeert/ende heeft gheestelijcke ghesont- **Act.9.**
 hepdt bercreghen/ghelijck sommighe menschen
 som-wijlen teghen hunnen danck ghesont wor-
 den. **T** gebeurde in't verdragen van het lichaem **Raulin. in**
 vanden **H. Martinus** van Auxerre na Tours toe **fest. om-**
 (van waer het booz eenen tijdt om de vzeefe der **nium SS.**
 Northmannen verdraghen hadde gheweest) dat **ferm.1.**
 alle siecken en ghebzeckelijcke personen in pas-
 sant gheholpen wierden. Dit merckende twee
 bedelaers/te weten / den eenen blindt /ende den
 anderen creupel/seyden tot malckanderen: Laet
 ons bluchten booz het **H. lichaem**/want nu gae-
 tet ons wel; ende worden wy ghesont/soo en sal-
 men ons gheen aelmoesse geben/ende wy sullen
 moeten wercken. Ende siet in het bluchten sijn
 sy onberhoets het lichaem ontmoet/en sy wor-
 den ghesont teghen hunnen danck. Wel gheluc-
 kigher is den dmanck die den mensch tot salig-
 hepdt dringht /ghelijck het Monero geschiedde.
 Daerom seyde den vader des huys-ghesints:
 Dwinghtse in te gaen. **Luc.14.**

Midde in uwen meesten boozspoedt leest de **IX.**
 klacht-redenen van Ieremias den Propheet.

W E K E N Ende het gebedt van S. Thomas van Aquinen:
 Verleent my/o barmhertighen Godt / dat u be-
 haghelijck is / bperighlijck te begeeren / &c. En-
 de denckt op de woorden van Abraham tot den
 Luc. 16. Rijcken : Sone weest ghebachtigh dat ghy goet
 ontfangen hebt in u leven. Den Euangelischen
 Luc. 12. man doen hy sijn schueren af-ghebroken hadde
 ende groot op-ghetimmert / ende daer in verga-
 dert hadde alle sijne gewassen vruchten / ende nu
 alles hadde in sijne volheyt / seyde tot sijne ziele:
 Nu sal ick in vrrede leven ; nu weet ick wat ick
 hebbe : o ziele / ghy hebt veel goedts voer veele
 jaren / rust / eet / dzinckt / vzaft / ende speelt Trarara.
 Maer hy hoorde wel onberhoedts : Ghy sot / de-
 sen nacht sullen sy cyschen uwe ziele van u : ende
 't ghene ghy bereydt hebt / wiens sal dat wesen ?
 Ende de doodt quam ghelijck een meyt / en nam
 onberhoedts wech met den raegh-bol van kooz-
 sen / oft van andere ober-ballende blagen / al het
 goet van hem / daer hy soo om gherotst ende ghe-
 loopen hadde / sijn verstandt soo op-gheoeffent
 hadde ; ende dat hy met sueren arbeidt en veele
 perijckelen vergadert / met sozge ende anert be-
 waert / ende met sulcke liefde beseten hadde ; ende
 ruckte hem uyt den nest / ende tradt hem onder
 den voet / niet anders als een meyt de spinne-
 Herodot. L. 2. nu. 59. coppe ; oft als Ramplinius Coninck van Aegyp-
 ten met loose stricke ober-biel den sone van sijn
 nen oppersten fabrijck-meester. Den Coninck
 om sijn schatten te bergen / hadde eenen stercken
 toren laten bouwen. Ende den fabrijck-meester
 hadde in het vertuulffel een gat ghepractiseert /
 daer eenen steen op-lagh die-men konde verroe-
 ren / om de schatte te laten nederwaerts sincken.
 Dit

Dit ghemerckt hebbende den sone vanden fa-
 byek-meester/hadde een-terf ende ander-terf
 den steen gheroert / ende achter de schatten ghe-
 weest. Den Coninck ghewaer wordende dat sijn
 schatten verminderden / liet heymelijck stricken
 legghen om den onbekenden dief te vanghen :
 ghelijck't oock ghebeurde ; want hy daer in soo
 verwerede / dattet hem niet moghelijck en was
 daer upt te komen / niet meer als eenen visch upt
 het net / ende eenen voghel upt de knip. Siet num.
 7. van vveken. **M**idden in uwen meesten teghen-
 spoet ende desolatie / oberdenckt / dat ons gheheel
 leven anders niet en is dan eenen strijdt en ghe-
 duerighe oorloghe. **D**ooz-leest den 21. Psalm :
 O Godt / mijnen Godt / waerom hebdu my ver-
 laten ? &c. Ende ghy sult bevindē / dat den bloe-
 dighen Bruydegom uwer ziele in al sijn lijden
 niet en heeft eenighe specie van troost in sijne
 ziele laten komen / maer heeft den kelck der gal-
 le ende der bitterheydt sonder eenighen honigh
 ten gronde toe upt-gebroncken. Soo dat hy met
 Ionas wel mochte segghen : **A**lle uwe water-gol-
 ven en baeren ginghen ober my. **J**immers booz
 soo veel dese desolatie / droogheydt / ende verla-
 tentheydt uwe schuldt is / soo laet het u leet zyn ;
 booz soo veel het een oefeninghe van Godt is /
 soo lydise met patientie / ende weest ghedachtigh
 het woordt van onsen Heere : **E**ene vrouwe als
 sy baert dan heeft sy benauntheydt. Ende peyst
 dat ghy niet weerdigh en zijt tot den kus van
 den mondt des Heeren ontfanghen te worden :
 laet het u ghenoech zyn met de leet-wesende
 Magdalena te liggen aen de voeten des Heeren /
 ende die met tranen te wasschen / en

Iob 7.

Ion. 2.

Ioan. 16.

Luc. 7.

CHRISTVM

D 5

te vol.

- WEKEN te volghen / is't niet op den bergh van Thabor
 Matth. 17. (want doch CHRISTVS en heeft daer sijne moe-
 der niet mede ghenomen) immers op den bergh
 Thren. 1. van Calbarien (al-waer de Princesse der Pro-
 vincien / dat is / de Moeder Godts / oock ghetwoz-
 den is onder tribuyt / te weten / daer af gheschre-
 ven staet : In pijn suldy kinderen baren / want
 sy daer als eene tweede Rachel , Benoni , dat is
 Ioannes, in pijn gebaert heeft) want ons boven
 al behaghen moet niet die vertroostinghe / maer
 den Trooster; niet die soetigheydt / maer den soe-
 ten Saligh-maker; niet die betweechlijckheydt /
 maer hy die de soetigheydt van hemel en aerde
 is. Daerom moeten wy segghen / soo wel op den
 bergh van Calbarië / als op den bergh van Tha-
 bor : O Heere / 't is goet hier met u te zyn ; ende
 Marc. 16. met de dzy Marien den gecrupsten LESVM soo wel
 te soeckē als den glorieusen. Kust dan het beeldt
 vanden gecrupsten LESVS, dat druckende op de
 hooft / kussende die handen ende voeten : en seght
 Gen. 32. met den Patriarch Iacob : Heere / ick en sal u niet
 laten gaen / booz dat ghy my ghebenedijdet : oft
 Matth. 15. met het Cananeeusche vrouwen : Ja Heere / ick
 ben eenen hondt / maer die honden eten de broc-
 kelinghen die vallen vande tafel van hunnen
 meester. Siet num. 10. van uren. Dus heeft Godt
 beel van sijne vrienden gheoeffent / ende hen ghe-
 laten in dese zee van benautchedē sonder troost /
 ghelijck een schip sonder stier-man ende roer ;
 ende als eenen block sonder gheboelen oft betre-
 gen ; d'eenige thien / d'andere twintigh / dertigh /
 Cant. 2. veertigh jaren / staende achter den wandt / siende
 door die vensteren / kijkende door die traillien :
 Luc. 14. tot dat sy eyndelijck hoorzden : Dziendt / elint
 op-

op-waerts: kusst my met den kus uws monds. **WEKEN**
 Seght dan met David: Mijn ziele hopet inden **Cant. 1.**
 Heere/want ick sal hem noch belijden; de salig- **Psal. 41.**
 heydt mijns wesens ende mijnen Godt! Ende
 met de H. Theresia: De barmhertighede des Hee- **Psal. 88.**
 ren sal ick singhen inder eeuwigheyd. En zyt
 berduldig in deser oeffeningen/al en ontfanght
 ghy die huere ende loon van troost hier niet: en-
 de al en wordt ghy als een kindeken niet ghe-
 lept aen den tepel vande borsten der consolatie;
 maer eer versaedt met het droogh ende baster
 broodt der desolatie. Iacob worstelde eerst met **Gen. 32.**
 den Engel/er hy verdiende Israël, dat is/Godt
 siende/ghenoemt te worden; ghelijck hy daer na
 seyde: Ick heb Godt ghesien aensicht tegen aen- **Vit. PP.**
 sicht. Eenem Broeder heeft eenen Oudt-vader **Rolw.**
 ghebraeght/segghende: Hoe komt het/dat na- **fol. 567.**
 demael mijne ziele begeert te weenen/de tranen
 nochtans niet voort en komen? Den Oudt-va- **Num. 32.**
 der heeft gheantwoordt: De kinderen van Israël
 zijn na beertigh jaren ghekomen in't landt van
 Beloften. De tranen dan zijn ghelijck het landt
 van Beloften:ende daerom en zyt niet verwon-
 dert/al kondt ghy daer roe langhsaem geraken.
 Ende weet dat niet alle smaekelijckheydte ofte
 gheboelende troost ende soetigheydte/voorzderin-
 ghe is; ende oock geene volmaecte vertroostin-
 gheen is/maer als vertroostinge/ghelijck David
 seyde: Als den Heere wederom verlost de ghe- **Psal. 125.**
 vanghenen van Sion/soo zijn wy getwordē als
 ghetroost. Den H. P. Franciscus Xaverius riep in **Histor.**
 consolatie; 'T is ghenoech Heere; 't is ghenoech: **Societ.**
 maer in tribulatie ende perssinge riep hy: Noch **Orland.**
 meer Heere, noch meer, noch meer. Ende dese **tom 1. lib.**
 lesse **3. num. 43.**

WEKEN lesse onthiel hy soo veel te meer / oermits hy die
Rofw. 2. van den H. Hieronymus gheleert hadde : want
Decemb. eertijds sieck liggende in't Gast-huys van
 Vincētia in Itālien / met noch eenen anderen
 mede-ghefel op een bedde (want d'armoede van-
 de plaetse en liet niet toe datse elck op een bedde
 mochten liggē) soo openbaerde hem den heylighen
 Hieronymus, ende seyde tot hem 't ghene
 eertijds den Enghel seyde tot den H. Laurentium :
 Wijn (te Bolognien) noch swaerdere toz-
 menten ende ontweeren aen-staende. Die van
 Israēl, alse wilden gaen na den tempel van Ie-
 rusalem, soo moesten sy vijftien trappen op-
 klimmen / 't welck sonder moeyte niet en was :
 ende na het getal vande 15. trappen / zijnder oock
 15. Psalmen van David, die men noemt gradua-
 les, dat is / de Psalm-trappē (om datse vande op-
 klimmers inden tempel ghelesen worden op de
 trappen) die oock spreken van arbejdt ende tri-
Psal. 119. bulatien; ende den eersten begint: Tot den Heere
 heb ick geroepen als ick was in tribulatie / &c.
 Alsoo om te komen inden tempel van dat he-
 mels Ierusalem, soo moeten wy op-climme door
 pijn ende arbejdt. Want ghelijck den hemel-
 schen Vader sijnen sone bemint / soo bemint ons
CHRISTVS ; ende inde vereeninghe der selver
Ioan. 20. liefde / seyt hy : Ghelijck den Vader my gheson-
 den heeft (te weten / niet tot vreught ende blijd-
 schap / niet tot rust ende weelde / maer tot honger
 ende kommer / couwe ende hitte / verwijt en op-
 spraecke / verbolginghe ende verlatinghe) alsoo
Rom. 8. seynde ick u-lieden. Ende den Apostel seydt: Die
 hy te bozen ghekent heeft / die heeft hy oock te
 bozen gheschickt / dat sy souden ghelijck worden
 den

den beelde sijns soons. Om deser oorsake wille / **WEREN**
 soo een bande scholieren bande Societept I E S V
 al lacchende seyde tot P. Georgium Colibrant:
 Na het eeuwighe lebē / P. Georgi; na het eeuwighe
 leven: Ja/seyde den Pater: eerst na het Cruys toe
 sone; eerst na het Cruys toe. Dit was oock 't ge-
 ne dat Godt Moysen wilde leeren: want als
 Moyses seyde: Thoont my u aensicht/thoont my
 utwe glorie. Soo heeft den Heere gheantwoordt:
 Mijn achterste suldy sien. Maer o Heere I E S V **Exod. 33.**
 Christe, wat isser doch op utwen rugghe/waer in
 wy u aensicht souden mogen sien en utwe glorie?
 boorzaer niet anders dan vijf duysent slaghen/
 dan bloedighe strepen? Maer u segghen is / dat
 daer gheenen cozteren ende sekerden weghen is
 om u aensicht ende glorie te sien / als onse ooghen
 te werpen op u achterste/dat is / op utwe passie (in
 de welcke de sondaren op utwen rugghe ghetim- **Psal. 128.**
 mert hebbē) ende door wat wegh ghy tot de glo-
 rie ghekomen zijt / wy oock daer door soudē mo-
 ghen gheraken. Daerom lesende met ootmoe-
 digheyt dzu Ave Maria, ter eeren bande onbe-
 bleckte Ontfangenisse bande H. Maeder Godts/
 biddet haer dat sy u gratie wil verwerben van
 haven ghebenedijden Sone / om sijnder goet-
 heydts wille. Ende gaet al wederom naer het **Math. 21.**
 Casteel dat teghen u is: ende segghet met Iob:
 Al doodde hy my / nochtans sal ick in hem ho- **Iob 13.**
 pen. Ende onder-breeckt by wijlen de wolcken
 van utwe phantasijen door uytwendighe oeffe-
 ninghen / als van tozben / hout ende steenen te
 draghen van den eenen kant tot den anderen;
 (ghelijck Euphraxia dede de dochter van Antigo- **Vit. PP.**
 nus den President van Lycia) 'twater van d'eene **Rosw. fol.**
 sloote 355.

W E K E N sloote in d'andere. Weet oock dat alle mistroost-
 tigheddt deser werelddt soo wel booz- by gaen sal/
 Sales p. 4. als vertroostinghe. Eenem Broeder van't ghe-
 Prax. spi- selschap van S. Bernardus; wesende versch totten
 xii. cap. 15. dienst Godts gekomen/ ende terstont doze ende
 verlaten van troost / ende ober- ballen met in-
 wendighe duyfstermissen / seyde tot een van sijne
 vrienden: Och! beminden Broeder / ick en sal
 noyt meer blijde zyn. Den anderen heeft dese
 woorden aen S. Bernardus ober-ghedraghen;
 den welcken gingh terstont in eene by- liggende
 kercke/om Godt booz hem te bidden. Wat tyddt
 daer nae van't ghebedt op-ghestaen zijnde / is
 Godefridus (dit was den naem banden Broeder
 die in d'zoefheyt was) banden slape met een blij-
 de ende lacchende aensicht op-ghestaen: waer
 ober sijnen vriendt verwondert zijnde; wel seyde
 hy/waer is u woort / Ick en sal noyt meer blijde
 zyn? Doen antwoorde Godefridus: Al hebbe ick
 dat van te vozen gheseyt/ ick verskere u nu / dat
 ick noyt d'zoefhe en sal zyn: soo vergingh die ten-
 tatie van desen deboten Broeder. Verwacht dan
 den Heere/ende denckt dat het nu Crux- dagen
 zyn: ende dat den Goeden- vrydagh booz- gaen
 moet/ soude Daesschen volghen: Want na duy-
 sternisse sal licht komen/ende na ontweder stilte:
 ende den tijdt sal hem hoeghen dat ghy sult ghe-
 noeghen: want daer en is gheene verdoemenisse
 Rom. 8. den ghenen die daer zyn in Christo Ies v, dat is/
 die niet en wandelen nae den bleesche. Siet ghy
 Gerson. 3. mijne schouderen ende mijn hooft wel? sprack
 part. f. 71. een vande HH. Vaders tot een van sijn jonghe-
 ren/die strydt- baer van gheest was om dierghe-
 lijcke oeffeninghen/maer goet van leven. Ja ick
 Vader/

Vader/antwoorde hy. Wel/seyde den H. Vader/ **W E K E N**
 leght daer u handen ende al uwen strijdt op: ick
 salder booz-staen. Daer-en-boben staet hier te
 aen-merckē/ dat in tijdt van tribulatie en groo-
 te vervolginghe/van op-sprake/ende van bitter
 vertwijt / oft als den vyandt u al te seer met den
 gheest van cleyn-moedigheyt / als met eenen
 blixem/soude soecken te verdrucken/ja vy-kans
 met stormende baren ende golven soude willen
 dreyghen te stooten aen de Boozdtsche steen-rot-
 sen van desperatie; dat ghy als-dan met Iudich,
 ende met Iudas Machabeus eenen kloecken moet
 grijpt/ al soudet ghy uwe boozgaende deughden
 daer teghen moeten stellen ende die op-halen.
 Soo hebben gedaen ten 1. Ezechias den Coninck **4. Reg. 20.**
 van Iuda, segghende: Ick bidde u Heere / weest
 doch ghedachtigh hoe dat ick booz u gewandelt
 hebbe inde waerheyt / ende met een volmaeckt
 herte / ende dat ick ghedaen hebbe 't ghene dat
 booz u behaghelijck is. Ten 2. Nehemias: Ghe- **2. Esdr. 13.**
 denckt mijnder/mijnen Godt/ende en wilt niet
 uyt-baghen mijne barmhertigheden die ick ghe-
 daen hebbe in dat huys mijns Godts / ende in
 sijne ceremonien. Ten 3. Sara eene dochter van **Tob. 3.**
 Raguel: Ghy weet Heere / dat ick noyt my met
 den spelende en hebbe ghemenghet; noch met
 den ghenen die in lichtbeerdigheden wandelen/
 en hebbe ick my deelachtigh ghemaect. Ten 4.
 Job: Ick was ghecleedt. met rechtbeerdigheyt/ **Job 29.**
 ende ick hebbe my gecleedt met rechte bonnisse /
 als met een cleedt ende Conincklijcke croone.
 Ick hebbe den blinden een ooghe gheweest/ende
 eenen voet den creupelen. Ick was eenen vader
 vanden armen/ ende de sake die ick niet en wist/
 onder-

- W EKEN ondersocht ick seer neerstelijck. Ten 5. den heylighen Apostel: Waer in dat iemandt stout is / daer ben ick oock stout in. Zijn sy Hebreen / ick ben't oock. Zijn sy Israелiten / ick oock. Zijn sy CHRISTVS dienaers / ick oock; ja ick noch meer; in veel arbeeyden / in ghevangeniſſen overbloedigher / &c. Oock sal ick komen tot die visioenen ende openbaringhen des Heeren / &c. Ende alle dese dinghen hebben sy ghesproken niet uyt den gheest der ijdelheyt ende hooverdijge / gelijk den
- Luc. 18. Pharizeus, die seyde: Godt / ick dancke u / dat ick niet en ben ghelijck die andere menschen / &c. ick vastte twee-mael inde weke; ick geve tjiende van alle dat ick besitte. Niet oock als hy Godt daerom beroemende (want hierom seyde Iob:
- Iob 9. Is't dat ick slecht ben / dat selve en sal mijn ziele niet weten. Ende Paulus: Dat ick spreke / en spreke ick niet ten aensien van Godt / maer als in ontwijſheyt / &c. Ghy-lieden hebter my toe gedwonghen; want ick behoorde van u ghepreſente worden: want ick en heb niet min ghetweest dan de gene die d'oberste der Apostelen zijn / hoewel ick niet en ben) maer uyt eenen gheest van stantvastigheyt / om van geene winden der tentatien verboert / noch van gheene stormen der quaedt-segghende tonghen / oft der booser gheesten / aen de clippen van cleyne-moedigheyt ghestooten te worden. Ja Iob dozste hierom wel segghen: Ick en hebbe niet ghesondicht / ende in bitterheden blijft mijn ooghe. Ende wederom:
- Iob 6. Och oft mijn sonden / waer door ick de gramſchap verdient hebbe / ende de ellendigheyt die ick lijde / ghetweghen waren in een waeghe; soo soude dese swaerder schynen / ghelijck dat sandt der

der zee. Ende eenen Zoeder verballen zijnde in **WEREN**
 onkupscheydt / seyde nochtans tot de gedachten / **Hift. Lau-**
 die als ober-weldighe bloeden ende baren bo- **fiac. Pal-**
 hen hem dzeben : ick en hebbe niet ghesondight. **ladij.**
 Dit sprack hy om dat hy hem wapenen soude te-
 gen den woerm van desperatie / daer hy verbaer-
 lijk van gheknaeght wierde. Want 't is het
 werck bande dupbelen / dat als sy de ziele indō
 sonde ghetoozpen hebben / ons dan in wanhope
 wozen ; om dat sy ons volcomelijck souden be-
 derben. Indien dan de ziele wijs is / soo sal sy
 daer teghens tot hem roepen ende segghen : Ick **Psal. 117.**
 en sal niet sterben / maer ick sal leven / ende sal de
 wercken des Heeren vertellen. Ende want de
 dupbelen groote onbeschaemtheydt hebben / soo
 roepen sy wederom / segghende : Verhuyft op den **Psal. 10.**
 bergh ghelijck een mussche. Daerom moetē wy
 oock tot hen segghen : Want hy is mijnē Godt / **Psal. 61.**
 ende mijnen Saligh-maecker / mijnen hulper /
 ick en sal niet verhuysen.

HET